

Al 50 jaar in de ban van het Fjordenpaard

Wie Fjordenpaard zegt, zegt Van Bon. Niet alleen in ons land, maar tot in het verre Amerika aan toe. Sinds 1965 leidt Bob van Bon (74) als inspecteur en stamboeksecretaris met een duidelijke visie het kantoor van het Nederlandse Fjordenpaardenstamboek. En ondanks dat zijn dochter Maureen in 2005 formeel het stokje van hem overnam, vierde hij vorig jaar zijn 50-jarig jubileum! Tijd voor een interview met vader en dochter Van Bon.

Rusten op zijn lauweren en genieten van het pensioen blijkt er voor Bob van Bon niet bij te zijn. “Ik doe het graag, het is nu hobby.” Toch blijken de stamboekzaken momenteel niet van een leien dakje te gaan. Vader en dochter Van Bon struikelen bijna van verontwaardiging over hun eigen en elkaars woorden als het huidige overheidsbeleid ter sprake komt. Maureen van Bon: “Als stamboek wil je met je tijd meegaan, maar dat is momenteel bijna onmogelijk. De overheid kondigt continue nieuwe maatregelen af, maar blijkt er vervolgens zelf nog niet klaar voor te zijn. Zo kregen we half december 2015 bericht dat er vanaf 1 januari 2016 nieuwe paardenpaspoorten zouden zijn en dat de oude dan niet meer gebruikt mochten worden. Maar in maart was de boel nog niet op orde, terwijl er wel al volop veulens geboren werden...”

Bob van Bon: “Het lijkt er op dat de overheid de paardenbranche dezelfde verplichtingen wil gaan opleggen als de runder- en de

varkenshouderij. Iedere stap die je met je dier wilt zetten, wil men geregistreerd zien en ook elk medicijn dat je je paard geeft. Men vergeet dat de meeste paarden door hobbyisten worden gehouden. En heb je laatst dat artikel in de Hippische Ondernemer gelezen? De staatssecretaris wil de exportregels voor paarden aanscherpen, zodat er geen paarden meer vanaf een paardenmarkt geëxporteerd kunnen worden. Men verwacht dat dit de doodsteek van onze paardenmarkten wordt, doodzonde!”

Beginjaren

Terug in de tijd, hoe is Bob van Bon destijds met het Fjordenpaard in aanraking gekomen? “Begin jaren ‘50 zochten mijn ouders en ik een werkpaard voor op ons boerenbedrijf. Ik zou legmoederdieren (productiekippen) gaan houden, de eerste schuur stond al in de planning. Dat het een Fjord werd, was eigenlijk toeval. In die jaren werden er zowel Fjorden als Haflingers in ons land ingevoerd en door de overheid aan de kleinere boeren toegewezen. Bij de Haflingers viel niets te kiezen, je moest het doen met het dier dat je kreeg toegewezen. Bij de Fjorden kon je er zelf één uitzoeken. Ik wilde zelf kunnen kiezen, dus werd het een Fjord. Die eerste Fjord heette Filippine en heeft echt van alles voor ons gedaan. Mijn vader was architect in het Nederlands Openluchtmuseum, dus toen daar de veldjes bij de boerderijen geploegd moesten worden ging ik met haar naar Arnhem. Ook heb ik met de merrie verschillende keren kalveren naar Arnhem gebracht, een rit van ruim dertig kilometer heen en terug. We waren in 1954 meteen lid van het stamboek geworden en toen er in 1965 een stamboekinspecteur werd gezocht, heeft men mij gevraagd. Daarnaast was ik als hoefsmid werkzaam op de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht.

In 1976 ging het stamboek bijna failliet, waarop ik heb voorgesteld het kantoor bij ons thuis in Hoenderloo onder te brengen. Dat scheelde in de huisvestingskosten, èn ik hoefde niet meer te

reizen. Ik ben toen naast inspecteur ook stamboeksecretaris geworden. In 1999 heeft Maureen het secretariaat overgenomen en in 2005 het inspecteurschap. Maar omdat ik het niet laten kan me ermee te bemoeien, is toen al snel de pro-deo functie 'hoofdinspecteur' bedacht.

Samenwerken

Twee generaties aan het roer van één schip, op een boerenbedrijf gaat dat lang niet altijd goed. Hoe gaat dit de beide Van Bonnen op het stamboekkantoor af? Maureen van Bon: Het samenwerken gaat goed. Bob heeft een duidelijke toekomstvisie om het ras in stand te houden en ik kan me daar helemaal in vinden. Natuurlijk speelt er soms wel eens wat, maar dan gaat over kleine zaken. Het belangrijkste is dat er weer meer dekkingen en dus veulens gaan komen. Wil je het ras in stand houden, dan moeten er jaarlijks toch minimaal zo'n 500 veulens geboren worden."

Vader Bob vult aan: "En daar is ook markt voor. Neem het laatste verenigingsblad. Daarin staan drie advertenties waarin een Fjord

'Mensen met sportambities verwijs ik door'

wordt gevraagd en niet één waarin er één wordt aangeboden. De mensen moeten echt hun Fjord weer vaker naar de hengst brengen. En het zou mooi zijn als er weer wat meer leden bij zouden komen. In de afgelopen vijftwintig jaar is het ledenaantal gehalveerd. Nou is dat een ontwikkeling die je overal ziet, maar de veelzijdige Fjord verdient beter."

Nog wel rastypisch?

Veel traditionele rassen zijn de laatste decennia steeds lichter, steeds 'sport-typischer' gefokt. Hoe is dat met de Nederlandse Fjorden? Bob van Bon: "Als mensen bij me komen met uitgesproken sportambities, dan verwijs ik ze door naar een ander ras. Je kunt veel met een Fjord, maar het is natuurlijk geen sportpaard." Maureen vult aan: "De Nederlandse Fjorden zijn de laatste decennia wel iets lichter en ook groter geworden dan twintig, dertig jaar geleden, maar als je de hengsten Njal 166 (invloedrijke Noorse hengst van rond de vorige eeuwwisseling) en Balony ►

Ridder Bob van Bon

In 2011 is Bob van Bon benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. Hij kreeg deze bijzondere onderscheiding voor zowel zijn verdiensten voor het Fjordenpaard als voor zijn werk voor de overheid, met name het opleiden van paspoortconsulenten van vele stamboeken in opdracht van het toenmalige Productschap voor Vee, Vlees en eieren.

Houten Fjord

Toen Bob van Bon in 2015 50 jaar in dienst van het stamboek was, heeft hij van de leden een groot houten Fjordenpaard gekregen. Het pronkstuk is met een kettingzaag gemaakt door Thomas Weijenberg uit Voorst en staat nu voor de woning.

Het Fjordenpaard in Nederland

Het van oorsprong Noorse Fjordenpaard is begin jaren '50 van de vorige eeuw naar Nederland gehaald om hier als allround werkpaardje te kunnen dienen op de kleinere boerenbedrijven. Grotere boeren werkten toen al met een trekker, maar dit was voor de kleinere bedrijven nog een stap te ver.

De Fjord functioneerde prima, alleen ging de mechanisering van de landbouw aanzienlijk sneller dan verwacht. Al gauw moest er een nieuw doel worden gevonden voor de vele duizenden Fjordenpaarden die ons land inmiddels rijk was. Door z'n veelzijdigheid was het niet moeilijk zo'n nieuw gebruiksdoel te vinden: de Fjord werd recreatiepaard, familiepaard. Daarnaast bleek de kleine krachtpatser ook zeer geschikt voor het werk in het bos.

Boek 'Fjord in beeld'

Boerenvee medewerker Arjan Wijnstra maakte over het Fjordenpaard het fraaie kijk- en leesboek Fjord in beeld. Het boek is nagenoeg uitverkocht, maar bij de auteur zijn nog enkele exemplaren verkrijgbaar.

(succesvolle hedendaagse Fjordenhengst) met elkaar vergelijkt, dan zijn er veel meer overeenkomsten dan verschillen.”

Vader Bob vult aan: “Mensen willen graag grote paarden, maar vergeet niet dat grotere paarden vaak ook slapper zijn. De meest ideale bovengrens ligt wat mij betreft zo rond de 145 - 146 cm.”

Voldoening

Waar kunnen vader en dochter Van Bon echt van genieten, waar ligt de voldoening voor het vele werk dat ze doen? Maureen van Bon: “Voor mij is dat het plezier dat mensen met hun Fjord beleven. We hebben onlangs weer de ABOP proeven (bruikbaarheidsproeven) afgenomen en als je dan de mensen ziet stralen, dat is prachtig.”

Bob van Bon: “Een voordeel van het feit dat er minder deelnemers zijn, is dat je tegenwoordig meer tijd hebt om even een praatje te maken. De mensen blijken vaak niet helemaal te weten

wat nou precies de bedoeling is. Daarom hebben we al sinds jaar en dag voorafgaand aan de ABOP proeven een ABOP oefendag. Daar zouden best meer mensen aan deel kunnen nemen.”

Fjorden, Fjorden, Fjorden...

Naast vader en dochter Van Bon is ook moeder Joke al jaren zeer actief bezig met het Fjordenpaard. Zij en Maureen runnen samen de manege Fjordhestgård waar lessen worden gegeven en ruiterkampen georganiseerd. Wordt er in een dergelijk gezin ook nog wel eens over iets anders dan over Fjordenpaarden gepraat?

Maureen van Bon: “Mijn man Olaf werkt in Ouwehands dierenpark met gorilla's en Olifanten. Met name de gorilla's hebben zijn hart gestolen. Als het een keer niet over paarden gaat, dan gaat het vaak over deze apen.

Maar we praten inderdaad vaak over de Fjorden, mijn broer Bjorn heeft als kind dan ook een 'overdosis' gehad. Die heeft niets met paarden, maar is gek van auto's.” Zou Maureen zich voor kunnen stellen dat het niet de Fjord, maar een heel ander paardenras was geweest waarmee ze zich had verbonden? Lachend: “Daar kan ik geen zinnig antwoord op geven. Al bij mijn geboorte kreeg ik mijn eerste Fjord, de toen 1-jarige merrie Sunngard. Ze is 38 geworden en we zijn dus het grootste deel van ons leven samen geweest. Ik weet echt niet beter!”

Arjan Wijnstra

Fotografie: Stockpaard, Arjan Wijnstra en Natasja Bekkers